

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJOS
VIEŠOJO VALDYMO GRUPĖ**

PAŽYMA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS
RESPUBLIKOS VALSTYBĖS TARNYBOS ĮSTATYMO NR. VIII-1316 2, 21 STRAIPSNIŲ IR 1
PRIEDO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-353“ PROJEKTO
(TOLIAU – PROJEKTAS)
(TAP-21-644(2); TAIS NR. 21-23752(4))**

2021-06-21 Nr. NV-1457

Vilnius

Projekto rengėja – Vidaus reikalų ministerija.

Projekto tikslas. Pateikti Vyriausybės išvadą **iš esmės pritarti** Seimo narės A. Armonaitės teikiamam Valstybės tarnybos įstatymo kai kurių straipsnių pakeitimo įstatymo projektui, siūlančiam numatyti galimybes karjeros valstybės tarnautojus siųsti dirbti prekybos atstovais į Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos įsteigtas prekybos atstovybes užsienio valstybėse.

Dabartinė situacija. 2021 m. kovo 31 d. Seimo valdybos sprendimu Nr. SV-S-73 Vyriausybės buvo paprašyta pateikti išvadą dėl Valstybės tarnybos įstatymo Nr. VIII-1316 2, 21 straipsnių ir 1 priedo pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-353 (toliau – įstatymo projektas). Įstatymo projektu siekiama efektyviau įgyvendinti valstybės ekonomikos politiką sudarant daugiau galimybių Lietuvai megzti intensyvesnius ekonominius ryšius su pažangiomis užsienio rinkomis, stiprinti bendradarbiavimą aukštųjų technologijų ir inovacijų srityje realizuojant Lietuvos eksportuotojų potencialą, pritraukti tiesiogines užsienio investicijas į Lietuvą.

Įstatymo projektu siūloma nustatyti prekybos atstovo sąvoką (karjeros valstybės tarnautojas, padedantis įgyvendinti valstybės ekonomikos politiką ir dirbantis Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos įsteigtoje Lietuvos Respublikos prekybos atstovybėje užsienyje), perkėlimo terminą (3 metai), kad perkėlimo, socialinių garantijų ir tarnybos užsienyje ypatumus nustatytų Vyriausybė ar jos įgaliota institucija, papildyti valstybės tarnautojų pareigybų pareiginių algų priedą prekybos atstovo pareigybe (toje pačioje grupėje kaip ir specialusis atašė).

Projekto esmė. Projektu siūloma **iš esmės pritarti įstatymo projektui, tačiau pasiūlyti Seimui jį tobulinti** pagal pateiktas pastabas ir pasiūlymus:

- su valstybės tarnyba nesusijusių institucijų (Lietuvos Respublikos prekybos atstovybės) steigimo ir veiklos organizavimo klausimai nepatenka į Valstybės tarnybos įstatymo reguliavimo sritį ir neatitinka šio įstatymo paskirties, iš įstatymo projekto nuostatų ir aiškinamajame rašte pateiktos informacijos neaišku, koks būtų Lietuvos Respublikos prekybos atstovybės teisinis statusas, veiklos tikslai, uždaviniai, funkcijos ir kiti jos veiklos teisiniai pagrindai, todėl būtų neaišku, kaip tinkamai įgyvendinti siūlomus Valstybės tarnybos įstatymo pakeitimus;
- Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos 263.4 papunktyje įtvirtinta iniciatyva dėl strateginės diversifikacijos – t. y., būtinybės atverti sau naujas rinkas, kurios mažintų priklausomybę nuo ribotų tiekimo šaltinių autokratinėse šalyse ir suteiktų naujas galimybes Lietuvos eksportuotojams demokratinėse, pažangiausiose pasaulio rinkose, reikalingi aktyvesni santykiai su Rytų Azijos šalimis, kuriose Lietuvos Respublika neišnaudoja bendradarbiavimo potencialo. Pažymėtina, kad Vyriausybės ir kitų valstybės institucijų interesus užsienio valstybėse atstovauja Lietuvos Respublikos diplomatinės atstovybės, tačiau atsižvelgiant į tarptautinės teisės reikalavimus, tarptautinę praktiką ir tarpvalstybinių santykių kontekstą, ne visais atvejais gali būti steigiamos Lietuvos Respublikos diplomatinės atstovybės, todėl nevisapusiškai išnaudojamas diversifikacijos potencialas. Atsižvelgiant į tai, būtina sudaryti sąlygas

steigti Lietuvos Respublikos prekybos atstovybes užsienyje (užsienio valstybėse), kuriose valstybės ekonomikos politiką įgyvendinti padėtų (jos atstovavimo tikslais) priimti ar perkelti karjeros valstybės tarnautojai – prekybos atstovai. Todėl siūlytina kartu keisti Biudžetinių įstaigų įstatymą ir jame nustatyti Lietuvos Respublikos prekybos atstovybės teisinį statusą, t. y. kad ši atstovybė yra Ekonomikos ir inovacijų ministerijos atstovybė, kurią steigia ir panaikina Ekonomikos ir inovacijų ministras Vyriausybės pritarimu, kuri veikia užsienyje (užsienio valstybėse) ir padeda formuoti valstybės ekonomikos politiką. Šiai nuostatai įgyvendinti būtina pakeisti Biudžetinių įstaigų įstatymo 3 straipsnio 5 dalies 2 punktą, kuriame draudžiama biudžetinei įstaigai steigti atstovybes, ir jame įtvirtinti išimtį, kad gali būti įsteigta Ekonomikos ir inovacijų ministerijos atstovybė (atitinkamai įstatymo projekte tikslinti prekybos atstovo sąvoką, atsisakant prekybos atstovybę steigiančio subjekto);

- tikslinti įstatymo projektu siūlomą prekybos atstovo sąvoką, numatant galimybę prekybos atstovo pareigas užimti ne tik perkėlimo, bet ir konkurso ar atrankos būdu;
- atsižvelgiant į tai, kad Konstitucinio Teismo jurisprudencijoje laikomasi principinės pozicijos, kad svarbiausi visuomeniniai santykiai turi būti reguliuojami įstatymais, siūlytina keisti Valstybės tarnybos įstatymo 49 straipsnį ir nustatyti, kad prekybos atstovams ir kartu su jais užsienyje gyvenantiems jų šeimos nariams taikomos specialiesiems atašė nustatytos socialinės ir kitos garantijos;
- siūlytina atsisakyti Valstybės tarnybos įstatymo 21 straipsnio 3 dalies pakeitimo kaip perteklinio ir papildyti Valstybės tarnybos įstatymo III skyrių, kuriame reglamentuojamas priėmimas į valstybės tarnautojų pareigas, nuostatomis, kad į prekybos atstovo pareigas priimama arba rašytiniu sutikimu perkeliama ne ilgiau kaip 3 metams, o kai yra tarnybinė būtinybė, šis terminas gali būti pratęstas vieną kartą iki vieno metų; kad perkėlimo į prekybos atstovo pareigas, atšaukimo iš jų tvarką, tarnybos užsienyje ypatumus ir kitas prekybos atstovų veiklos sąlygas nustato Vyriausybė ar jos įgaliota institucija;
- siūlytina įstatymo projekto 4 straipsnyje nustatyti, kad keičiamas Valstybės tarnybos įstatymas įsigalioja 2021 m. spalio 1 d., o Vyriausybė ar jos įgaliota institucija įgyvendinamuosius teisės aktus priima iki 2021 m. rugsėjo 30 d.;
- atkreipti Seimo dėmesį, kad įstatymo projekto nuostatomis įgyvendinti – Lietuvos Respublikos prekybos atstovybei įsteigti ir vienam prekybos atstovui išlaikyti – preliminarieji reikės 180 tūkst. eurų valstybės biudžeto lėšų. Šios lėšos jau suplanuotos 2021 metams Ekonomikos ir inovacijų ministro valdymo sričių 2021–2023 metų strateginiame veiklos plane. Artimiausiais 3 biudžetiniais metais vienam prekybos atstovui išlaikyti preliminarieji reikės 540 tūkst. eurų valstybės biudžeto.

Derinimas. Projektas derintas su Ekonomikos ir inovacijų ministerija, Užsienio reikalų ministerija, Teisingumo ministerija ir Finansų ministerija. Į šių ministerijų pastabas ir pasiūlymus atsižvelgta, patikslintas projektas papildomai darbo tvarka (be pastabų) su šiomis ministerijomis suderintas.

Pakartotinai pateiktas projektas tikslintas pagal Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės pateiktas pastabas ir pasiūlymus, neatsižvelgimo į Vyriausybės kanceliarijos Viešojo valdymo grupės pastabas argumentai pateikti projekto teikime.

Atitiktis Vyriausybės programos nuostatomis. Projektas Vyriausybės programos nuostatų tiesiogiai neįgyvendina.

Vyriausybės išvada Seimui turėjo būti pateikta **2021 m. balandžio 28 d.**

Dalykinio vertinimo išvada. Siūlome projektą svarstyti Vyriausybės pasitarime ir posėdyje.

Aušra Balčiūnaitytė, tel. +37070663825, el. p. ausra.balciunaityte@lrv.lt